

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/64/2016
Identifikačné číslo spisu: 1414202185
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1414202185.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Sluka, PhD. a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v spore žalobcov 1/ JUDr. T. D., bývajúcemu v D., 2/ Z. D., bývajúcej v D., proti žalovanej S. D., bývajúcej v D., zastúpenej JUDr. Oľgou Rosulegovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, ul. 29. augusta č. 5, o vrátenie daru, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 40 C/24/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. septembra 2015 sp. zn. 7Co/399/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 20. marca 2015 č.k. 40 C 24/2014-232 určil, že nehnuteľnosti - rodinný dom v k.ú. A., okres Bratislava IV, súpisné č. XXXX postavený na parcele č. XXX/X, ako aj parcely registra C: parc. č. XXX/X.- záhrady vo výmere 515 m², parc. č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 132 m² a parc. č. XXX/X. - záhrady o výmere 197 m², zapísané na LV č. XXXX, ktoré v podiele 1/2 k celku nadobudla darovacou zmluvou spísanou vo forme notárskej zápisnice z 3. augusta 2012, č. N539/2012 žalovaná, sú na základe uplatnenia si vrátenia daru v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka vo vlastníctve žalobcov 1/ a 2/, a to v podiele 1/2 k celku, tento podiel patrí do ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Žalovanej súčasne uložil povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov konania pozostávajúcu z náhrady za súdny poplatok za žalobu 99,50 € a z náhrady trov právneho zastúpenia 425,48 €, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd prvej inštancie rozhodnutie odôvodnil po právnej stránke ustanovením § 630 Občianskeho zákonníka, po stránke skutkovej vychádzal z toho, že správanie žalovanej sa k žalobcom v čase po darovaní označených nehnuteľností, z etického a morálneho hľadiska nezodpovedalo všeobecne uznávaným pravidlám vzťahu dieťaťa k rodičom a hrubo narúšalo dobré mravy v zmysle vyššie označeného ustanovenia Občianskeho zákonníka. Správanie žalovanej spočívalo v absolútnom nezájume o žalobcov, neposkytnutím im žiadnej pomoci či už materiálnej alebo nemateriálnej s poukázaním na

neplnenie ústnej dohody o prerozdeľovaní finančného zisku z časti prenajímaných nehnuteľností (ktoré boli darované žalobkyňou 2/ žalovanej v podiele 1/3 tou istou darovacou zmluvou a neskôr aj vo zvyšnom podiele formou notárskej zápisnice zo dňa 18. februára 2013, č. N 143/2013) v situácii keď žalobcovia sú vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav odkázaní na pomoc svojich najbližších, čím žalovaná naplnila znaky hrubého porušenia dobrých mravov v zmysle ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie zdôvodnil aj svoj postup s odkazom na ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. s poukazom na to, že v rámci konania sa konali spolu štyri pojednávania (3. októbra 2014, 21. novembra 2014, 27. januára 2015 a 20. marca 2015), ani na jednom z nich sa osobne žalovaná nezúčastnila. Písomne sa ospravedlnila iba v prípade pojednávania nariadeného na 3. októbra 2014 a 20. marca 2015 zdôvodňujúc to svojím zhoršeným zdravotným stavom a z tohto dôvodu i návrhom na ich odročenie a vytýčenie ďalšieho pojednávania. Súd dospel k záveru, že žalovaná ani v jednom prípade nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania, preto v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. vec prejednal v jej neprítomnosti.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 9. septembra 2015 sp.zn. 7 Co/399/2015 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalobcom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.). Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa o naplnení znakov hrubého porušenia dobrých mravov v zmysle ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka. Vyššie uvedené nebolo vyvrátené ani námietkami žalovanej v snahe spochybníť hodnovernosť v konaní vypočutých svedkov, žalovaná relevantným spôsobom nepreukázala, aby jej žalobcovia dali príčinu na jej správanie, resp. že jej bránili v ponúkanej pomoci. Nezistil, aby sa postupom súdu prvej inštancie odhala žalovanej možnosť konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Skonštatoval, že pokiaľ žiadosť žalovanej o odročenie pojednávania stanoveného na 20. marca 2015 vyjadrením ošetrojúceho lekára nepreukazovala dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania - t.j. že účastník nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania (§ 119 ods. 3 O.s.p.), potom súdu prvej inštancie nebránilo uskutočniť pojednanie aj v neprítomnosti žalovanej a vo veci vyhlásiť meritórne rozhodnutie. Odvolací súd v zmysle § 15a O.s.p. neprihliadal na námietku zaujatosti prezentovanú v odvolaní s odôvodnením, že sa týka okolnosti, ktoré majú výlučne spočívať v procesnom postupe a rozhodovaní sudcu v danej veci (§ 14 ods. 3 O.s.p.). O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, jeho prípustnosť odôvodňovala odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., navrhla zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie. Postupom súdu jej nebolo umožnené osobne sa zúčastniť pojednávaniu súdu, výsluchov žalobcov a svedkov, čím mali byť porušené i základné práva vyplývajúce z čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Ak by súd vykonal dokazovanie v zmysle zákona, dospel by k opačnému rozhodnutiu ako vyniesol. Namietala, že hoci svoju neprítomnosť na zvolanom pojednávani na deň 3. októbra 2014 riadne ospravedlnila spolu so žiadosťou o jeho odročenie, jej žiadosti nebolo vyhovené. Svoju neprítomnosť neodôvodnila tým, že v tom čase trpela psychiatrickou diagnózou, čo bolo jej chybou, ale len srdcovocievny ochorením a potvrdením o práceneschopnosti. Na tomto pojednávani boli realizované všetky pre vec relevantné dôkazy, ku ktorým sa nemala možnosť vyjadriť. O termíne a druhého a tretieho pojednávania (21. novembra 2015 a 27. januára 2015) sa nedozvedela. Z účasti na poslednom štvrtom pojednávani (20. marca 2015) sa riadne ospravedlnila, jej ošetrojúci psychiater súdu potvrdil, že jej neodporúča zúčastňovať sa pojednávani. Napriek uvedenému súd prvej inštancie jej ospravedlnenie neakceptoval a vyhlásil rozsudok. Uvedenými postupmi súdu jej nebolo umožnené prezentovať svoje postoje, vypočúvať účastníkov konania, svedkov a robiť návrhy. K dovolaniu na preukázanie zdravotného stavu pripojila lekársku správu MUDr. N. z 8. septembra 2014, poznamenala, že túto zámerne nepredložila súdu pred prvým pojednávani, lebo chcela utajiť svoj zdravotný stav.

4. Žalobcovia považujú dovolanie za účelové a neopodstatnené s odvolaním sa na dôvody napadnutých rozhodnutí. Navrhli, aby dovolací súd v zmysle § 243b ods. 1 O.s.p. dovolanie zamietol.

5. Dovolanie žalovanej bolo podané 18. novembra 2015, pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č.

99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len O.s.p.). Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Pokiaľ bolo dovolanie v čase jeho podania prípustným prostriedkom nápravy, umožňujúcim dovolací prieskum, potom tieto účinky (a následky) sa uznávajú i v budúcnosti. Prežarovanie princípov právneho štátu do ústavného poriadku nachádza svoje normatívne vyjadrenie v ustanovení § 470 ods. 2 vete prvej CSP. Fundamentom je právna istota, ktorá v sebe nesie znaky ochrany nadobudnutých práv a s tým spojenej dôvery v právo.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

7. Na odôvodnenie svojho záveru dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 CSP uvádza, že dovolaním je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie bez toho, aby odvolací súd pripustil dovolanie pre otázku zásadného právneho významu; v tejto súvislosti sa nejedná o prípad prípustného dovolania v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., preto sledované účinky dovolania by mohli nastať iba v prípade vád znátočnosti (§ 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.). Také vady konania ale odvolací súd nezistil. Účinnok, ktorý chcela žalovaná vyvolať podaním dovolania, preto z tohto dôvodu nenastal.

8. Nepripustnosť dovolania v takom prípade znamená, že sa v podstatnej miere zužuje právna možnosť využitia zákonom prezumovaných dovolacích dôvodov, a teda možnosť dovolateľky domáhať sa reparácie prípadných nesprávností v súdom konaní, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadou v konaní majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dovolateľka v dovolaní namieta nesprávne vykonanie dôkazov súdom, nevykonanie navrhnutých dôkazov, nedostatky pri zisťovaní skutkového stavu veci a v tejto súvislosti i nesprávne právne posúdenie veci. K týmto argumentom dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné). Z uvedeného plynie, že na dovolateľkou uplatnené dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (i keby boli prípadne opodstatnené) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať.

9. Účinky tohto dovolania majú tendenciu dopadať aj do sféry konania a rozhodovania súdov v tejto veci, ktoré sa spájajú s tzv. vadou znátočnosti. Žalovaná totiž tvrdí, že jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) tiež vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. EŠLP opakovane zdôraznil, že v záujme právnej istoty by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté a

k ich zrušeniu by malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných väd [viď napríklad Abdullayev proti Rusku (rozsudok z roku 2010)], resp. závažných pochybení [viď Sutyazhnik proti Rusku (rozsudok z roku 2009)].

10. Do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nezakladalo, ak napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

11. Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nezakladalo ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere sú naďalej opodstatnené právne závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012. K charakteru dovolacích námietok odvolávajúcich sa na čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa žiada poznamenať, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces (práva na súdnu ochranu) je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp.zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Podstatou argumentácie je tvrdenie v dovolaní o nesplnení zákonných podmienok pre uskutočnenie pojednávania súdom prvej inštancie dňa 3. októbra 2014 a 20. marca 2015 v neprítomnosti žalovanej. V tejto súvislosti žalovaná namieta, že súd uskutočnil pojednávania, na ktorých vykonal dokazovanie a vo veci meritorne rozhodol i keď k tomu neboli splnené zákonné podmienky. V tejto súvislosti žalovaná odkazuje na jej písomné žiadosti o odročenie uvedených pojednávanií. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že obe žiadosti o odročenie pojednávania nespĺňajú kvalifikačný predpoklad pre odročenie pojednávania - lebo neobsahujú vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav žalovanej neumožňuje jej účasť na pojednávaní, teda, že žalovaná nie je schopná bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia jej zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania. S týmto záverom sa stotožnil aj odvolací súd. Dovolaciemu súdu zostalo preskúmať, či takto vyslovené závery súdov vzhľadom na konkrétne skutkové okolnosti prípadu mali oporu v tom čase platnom a účinnom zákone (O.s.p.).

13. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 pojednávanie bolo možné odročiť len z dôležitých dôvodov (§ 119 ods. 1 O.s.p.). Ak dôvodom na odročenie pojednávania bol zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musel obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za takéto vyjadrenie sa považovalo vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účastník alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania (viď bližšie § 119 ods. 3 O.s.p.). Súd za splnenia predpokladov uvedených v ustanovení § 101 ods. 2 O.s.p. môže uskutočniť pojednávanie a na tomto aj rozhodnúť vec bez prítomnosti účastníka, ktorý bol riadne predvolaný a nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Dôležitosť dôvodu sa posudzuje vždy s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu. Súd nie je vždy povinný akceptovať účastníkom uvedený dôvod, ktorý by mohol byť inak spôsobilý pre odročenie pojednávania, najmä ak vedie k zámerným procesným obštrukciám sledujúcim nedôvodné predlžovanie konania a zvyšovanie s tým spojených trov konania. Dôležitý dôvod v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. môže byť vyvodzovaný len zo skutočnosti, ktorá je vo vzťahu k prebiehajúcej súdnej konaní a nariadenému pojednávaniu so

zreteľom na všetky okolnosti vážna (svojou povahou znemožňujúca každému účastníkovi občianskeho súdneho konania za rovnakých okolností účasť na súdnom pojednávaní), súčasne ospravedliteľná (všeobecne prijímaná ako odpustiteľná), nepredvídateľná (nepredvídaná alebo neočakávaná), neodvrátiteľná (neumožňujúca účastníkovi prijať opatrenie prekonávajúce príčinu neúčasti na pojednávaní) a náhla (vzhľadom na časové súvislosti nedovoľujúca účastníkovi uskutočniť kroky vedúce k jeho účasti na pojednávaní). Dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť neprítomného účastníka o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O.s.p.), posudzuje súd podľa okolností toho-ktorého prípadu.

14. V Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky bolo publikované rozhodnutie najvyššieho súdu sp.zn. 7 Cdo 130/2012 pod R 132/2014 [jeho právna veta znie: „V zmysle § 119 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 1. januára 2012 je zdravotný stav účastníka konania dôvodom na odročenie pojednávania len ak je súdu, a to už spravidla pred rozhodnutím o žiadosti o odročenie pojednávania, preukázané vyjadrením ošetrujúceho lekára, že účastník konania nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu zúčastniť sa pojednávania.“] poukazujúce na to, že § 119 ods. 3 O.s.p. bol do procesného kódexu zaradený za účelom zabezpečenia plynulosti konania a zamedzenia obštrukcií účastníkov (strán) vyhýbaním sa účasti na pojednávaní a ospravedlňovaním ich neúčasti zdravotnými dôvodmi. Uvedené rozhodnutie spočíva na názore, že zdravotný stav účastníka je dôvodom na odročenie pojednávania len v prípade, že účastník nie je schopný „bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu“ sa zúčastniť pojednávania, pričom uvedené musí vyplývať z vyjadrenia ošetrujúceho lekára. O dôvod na odročenie pojednávania podľa tohto ustanovenia ide teda iba vtedy, keď (už) v čase rozhodovania súdu je žiadosť o odročenie pojednávania doložená kvalifikovaným vyjadrením lekára o tom, že žiadajúci účastník sa z relevantných zdravotných dôvodov nemôže zúčastniť pojednávania.

15. Senát najvyššieho súdu, ktorý koná v preskúmanom prípade, dodáva, že účel sledovaný v zákonom ustanovení § 119 ods. 3 O.s.p. by sa nedosiahol, pokiaľ by sa za nevyhnutný dôvod pre odročenie pojednávania považovala (resp. dôvod, pre ktorý nemožno vec prejednať a rozhodnúť v neprítomnosti účastníka), aj lekárske nedoložená žiadosť o odročenie pojednávania (viď tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 4 Cdo 314/2013, 5 Cdo 169/2013, 7 Cdo 574/2013 a 3 Cdo 399/2013).

16. Žiadosť žalovanej o odročenie súdneho pojednávania určeného na deň 3. októbra 2014, doručená súdu 23. septembra 2014 (č.l. 81 až 83 spisu) odôvodnená kardiovaskulárnym ochorením a doložená kópiou potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti, neobsahovala kvalifikované vyjadrenie ošetrujúceho lekára zodpovedajúce ustanoveniu § 119 ods. 3 O.s.p., nedošlo tak k splneniu podmienok, ktoré by súdu dovoľovali odročiť nariadené pojednávanie. Ak za tejto situácie súd uskutočnil pojednávanie v neprítomnosti žalovanej, jeho procesný postup neodporuje zákonu, v tejto súvislosti nemohlo dôjsť k porušeniu procesných práv, ktoré by inak žalovaná mala možnosť uplatniť ako účastníčka pojednávania. Vyššie uvedený záver sa vzťahuje aj k žiadosti o odročenie pojednávania určeného na deň 20. marca 2015 (č.l. 198 až 212 a č.l. 220 spisu) doloženej síce v konečnom dôsledku vyjadrením ošetrujúceho lekára, obsahujúceho (len) neodporúčanie žalovanej „zúčastňovať sa pojednávaniu a vyhýbať sa akýmkoľvek stres vyvolávajúcim situáciám, ktoré by následne mohli zdravotný stav zhoršiť alebo inak skomplikovať.“ Súdny skonštatovali, že žalovaná sa týmto odporúčaním lekára evidentne neriadila, keď v podaniach súdu mala sama najprv tvrdiť, že navštevuje žalobcov a dňa 17. apríla 2015 sa mala osobne zúčastniť iného súdneho pojednávania. Odvolací súd na základe ďalších okolností dokresľujúcich situáciu ohľadom opodstatnenosti dôvodov pre odročenie pojednávania dospel k záveru, že tu nedošlo k splneniu podmienok pre odročenie pojednávania, v správaní sa žalovanej počas celého konania (napr. pri komunikácii so súdom, preberaní súdnych zásielok a ich doručovaní aj cestou polície), bolo možné pozorovať podľa jeho názoru i snahu zmariť (či predĺžovať) občianske súdne konanie súdne, voči ktorému bolo z hľadiska ochrany ústavných práv a oprávnených záujmov potrebné vziať zreteľ i na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov strany stojacej v spore proti žalovanej. Na lekársku správu - nález z 8. septembra 2014 ako dôkaz dovolací súd v dovolacom konaní nemôže prihliadať, lebo v dovolacom konaní sa dokazovanie nevykonáva (§ 243a ods. 2 O.s.p., § 442 CSP). Prieskumná činnosť dovolacieho súdu sa obmedzuje len na skutočnosti a

dôkazy, ktoré tu boli do skončenia konania pred odvolacím súdom. Dovolateľka nemôže opierať dovolanie o skutočnosti a dôkazy, ktoré mohla uplatniť najneskôr v odvolacom konaní.

17. Ani námietka dovolateľky o nedoručení jej predvolania na pojednávania 21. novembra 2014 a 27. januára 2015 nebola dôvodná, a teda ani spôsobilá založiť odňatie možnosti konať pred súdom. Zo spisu totiž vyplýva skutočnosť, že dovolateľke bolo doručované predvolanie na pojednávanie určené na deň 21. novembra 2014 v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. s následným uplatnením fikcie doručenia v dôsledku naplnenia podmienok pre jeho aplikáciu. Zo spisu ďalej vyplýva, že súd v danej veci okrem iného vykonal doručenie aj prostredníctvom súdneho doručovateľa (viď č.l. 156 spisu), avšak neúspešne. Dovolateľke s uplatnením fikcie doručenia v zmysle § 46 ods. 2 O.s.p. bolo doručené predvolanie aj na pojednávanie určené na deň 27. januára 2015 za súčinnosti príslušného obvodného oddelenia policajného zboru (tiež polície). Z úradného záznamu zo 7. decembra 2014 vyplýva, že polícia pri doručovaní predvolania na pojednávanie zistila, že žalovaná sa zdržiava v rodinnom dome na adrese v D., avšak na zvonenie nikto nereagoval. Lustráciou polície v evidenciách EO a EV neboli zistené iné skutočnosti (viď č.l. 180 spisu). K okolnostiam nepreberania súdnych zásielok sama žalovaná v dovolaní poskytla vysvetlenie, že pre psychiatrickú diagnózu nekomunikovala s vonkajším okolím (neotvárala nikomu, s nikým sa nekontaktovala), mimo jej detí a manžela.

18. Písomnosti (za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy), ktoré bolo potrebné doručiť do vlastných rúk, bolo možné doručovať postupom upraveným ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku počas jej uloženia nevyzdvihne, považuje sa deň, keď bola zásielka vrátená súdu, za deň doručenia, i keď sa adresát o tom nedozvedel. Ak nebol adresát zastihnutý, hoci sa zdržuje v mieste doručenia, doručí sa inej dospelej osobe bývajúcej v tom istom byte alebo v tom istom dome alebo zamestnanej na tom istom pracovisku, ak je ochotná obstarat' odovzdanie písomnosti. Ak nemožno ani takto doručiť, uloží sa písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresát sa vhodným spôsobom vyzve, aby si písomnosť vyzdvihol. Písomnosť sa považuje za doručenu dňom, keď bola súdu vrátená, i keď sa adresát o tom nedozvedel (§ 46 ods. 2 O.s.p.). Zo súdneho spisu vyplýva, že zásielka obsahujúca predvolanie na pojednávanie na deň 21. novembra 2014 bola žalovanej doručovaná na adresu v Bratislave, Pod záhradami 22545/60 (na ktorej sa zdržiavala) do vlastných rúk a po neúspešných opakovaných pokusoch o doručenie bola uložená na pošte. Nakoľko nebola počas celej úložnej doby prevzatá a súdu sa vrátili späť ako neprevzatá v odbernej lehote, k jej doručeniu došlo s použitím fikcie doručenia podľa § 47 ods. 2 O.s.p. V prípade predvolania na pojednávanie dňa 27. januára 2015 súd nariadil doručenie súdnej zásielky prostredníctvom polície, k jej doručeniu došlo fikciou v zmysle § 46 ods. 2 O.s.p. Treba poznamenať, že pokiaľ žalovaná (ako sama tvrdila) odmietala komunikovať s vonkajším prostredím, akýkoľvek účel i forma doručovania, opakovaného doručovania stráca z jej viny zmysel. Doručenie zásielok žalovanej preto možno považovať za účinné.

19. Vzhľadom na doterajší priebeh konania vyplývajúci z obsahu spisu dovolací súd nezistil, aby súd prvého stupňa pri doručovaní predvolaní na pojednávania v tomto spore postupoval v rozpore s ustanoveniami O.s.p.; žalovanej sa nepodarilo dovolaním spochybníť rozhodné argumenty a úvahy odvolacieho súdu potvrdzujúce správnosť procesného postupu súdu prvej inštancie pri meritórnom prerokovaní tejto sporovej veci. Aj podľa názoru dovolacieho súdu je na účastníkovi, či a akým spôsobom využije procesné práva, ktoré mu poskytuje procesný poriadok (O.s.p.). Za týmto účelom si môže na ochranu svojich práv v konaní pred súdom účastník ustanoviť ako zástupcu vždy aj advokáta. Legitímnym je aj také správanie, ktoré je pasívne, prejavujúce sa napríklad neúčastou na pojednávaní, nezaujmom o spor, či len predstieraným záujmom o spor (napr. tým, že niektorých pojednávani sa bez ospravedlnenia nezúčastní, naproti tomu pri iných len „naoko“ demonštruje vôľu sa ich zúčastniť). Aj podľa pôvodne platnej právnej úpravy mal súd povinnosť v konaní pokračovať, keď bol účastník konania pasívny, bral pritom zreteľ na účinnú ochranu práv druhej strany.

20. So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že súd prvej inštancie postupoval v súlade so zákonom (§ 101 ods. 1 a 2 O.s.p., § 119 ods. 1 až 3 O.s.p.). Postupom, ktorý zodpovedal zákonu, nemohla byť žalovanej znemožnená realizácia jej procesných práv.

21. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej, ktoré bolo v čase jeho podania neprípustné, nevyvolalo procesný účinok umožňujúci uskutočniť meritórny dovolací prieskum (§ 470 ods. 2 CSP). Vzhľadom na to bolo dovolanie žalovanej odmietnuté podľa § 447 písm. c/ CSP.

22. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.